

खड *gaṇa* मधादि zu P. 4, 2, 86. 1) m. a) nom. act. von खड् *Med.* d. 8. — b) ein aus Buttermilch u. s. w. bereitetes saures Getränk, = पानात्तर *Med.* तर्क कपित्थचाङ्गेरीमरिचानात्रिचक्रैः। सुपक्वं खडूपूषो ऽयमयं काम्बलि-को ऽपरः ॥ *Kāṇḍadatta* im *ÇKDr.* *Suçr.* 4, 232, 18. 240, 14. 2, 430, 7. 482, 8. Vgl. खल. — 2) m. n. *Stroh* (लघुत्वात्, vulg. खड्) *Çabdar.* im *ÇKDr.* Vgl. खट, कट. — 3) m. N. pr. eines Mannes *gaṇa* अश्वादि zu P. 4, 1, 110. खडक n. als Erkl. von स्थाणु beim Sch. zu *Kāṭy.* *Çr.* 14, 3, 12. खडक्किका f. *Seitenthür* *Hār.* 196. — Vgl. खटक्किका. खडतू m. eine Art Schmuck, = बाहुनङ्गाभरणम् *Uṇādivy.* im *Saṃkṣiptas.* *ÇKDr.*

खडवत् von खड *gaṇa* मधादि zu P. 4, 2, 86. खडिक *gaṇa* सुतंगमादि zu P. 4, 2, 80. खडिका f. *Kreide* *Ġāṭāḍh.* im *ÇKDr.* — Vgl. खटिका. खटी f. dass. *Çabdar.* im *ÇKDr.* — Vgl. खटी. खडू f. *Todtenbahre* *Uṇādivy.* im *Saṃkṣiptas.* *ÇKDr.* खडु *Wils.* — Vgl. खटि, खटिका. खडूर mit nicht bestimmbarer Bed.: खडूरै ऽधिचङ्कमो खर्विको खर्ववा-मिनीम् *AV.* 11, 9, 16. — खडूर und davon खडूरैय *patron.* *gaṇa* शुभादि zu P. 4, 1, 123. — Vgl. खडूरक. खटोन्मत्ता (खड + उन्मत्ता) f. N. pr. eines Frauenzimmers *gaṇa* शुभा-दि zu P. 4, 1, 123.

खड्ड *Up.* 1, 123. 1) m. a) *Schwert* *AK.* 2, 8, 57. *Triak.* 2, 8, 54. 3, 3, 58. *H.* 782. *H. an.* 2, 31. *Med.* g. 4. N. 10, 18. 26, 16. *Ar.* 7, 21. *R.* 1, 1, 41. खड्डो बहु च धन्विनी 2, 82, 10. खड्डखड्ड *MBh.* 3, 12367. अमुक्त^० 17263. खड्डे परिमृषन् *R.* 2, 23, 5. खड्डनिष्पेषनिष्पिष्ट 34. ० धारा 35. खड्डमाकर्षति *Mārk.* 132, 5. 18, 21. *Vid.* 42. *Ver.* 4, 4. खड्डकस्त 26, 17. Am Ende eines adj. comp. f. *या* *Kāthās.* 11, 41. — b) das Horn des *Rhinoceros* *H. an.* *Med.* — c) *Rhinoceros* *AK.* 2, 5, 4. *Triak.* 3, 3, 58. *H.* 1287. *H. an.* (lies: गाण्डके st. काण्डके). *Med.* M. 3, 272. 5. 18. *R.* 4, 16, 32. *Rag.* 9, 62. *Bhāg.* P. 8, 2, 20. Vgl. खड्डाह, खड्डिन्, खड्ड, खड्ड. — d) ein *Pratjeka-buddha* (weil er allein wandelt, wie das *Rhinoceros*; vgl. एकचर, एकचारिन्) *Triak.* 1, 1, 13. *Med.* — 2) n. *Eisen* *Rāḡan.* im *ÇKDr.*

खड्डकोश (खड्ड + कोश) m. 1) *Degenscheide*. — 2) N. einer krieche-nden Pflanze, *Scirpus maximus* *Rozb.*, *Çabdar.* im *ÇKDr.*

खड्ड (von खड्ड) m. eine Art Rohr (वृत्तकोश) *Hār.* 178. खड्डधेनु (खड्ड + धेनु) f. 1) das Weibchen des *Rhinoceros* *Med.* n. 178. — 2) ein kleines Schwert, Messer *Med.* *Hār.* 262. — Vgl. असिधेनु.

खड्डपत्र (खड्ड + पत्र) m. *Scirpus maximus* *Rozb.* *Çabdar.* im *ÇKDr.* — N. eines mythischen Baumes (*Schwerter zu Blättern habend*) in der Hölle: खड्डपत्रवन (so ist zu lesen st. ० बल; vgl. *Ind. St.* 1, 399) *R.* 3, 59, 20. — Vgl. असिपत्र und असिपत्रवन.

खड्डपिधान (खड्ड + पि^०) n. *Degenscheide* *AK.* 3, 4, 29, 223. *Hār.* 123. *Halās.* im *ÇKDr.* Auch ० पिधानक n. *H.* 783.

खड्डपुत्रिका (खड्ड + पु^०) f. *Messer* *Med.* n. 178. — Vgl. असिपुत्री, असिपुत्रिका.

खड्डफल (खड्ड + फल) n. *Degenklinge* *Triak.* 3, 3, 361. खड्डवत् (von खड्ड) adj. mit einem Schwert bewaffnet *MBh.* 3, 10963. खड्डामिष (खड्ड + आमिष) n. *Rhinoceros-Fleisch* *Jāḡn.* 1, 259. *M.* 3, 272.

खड्डारि (खड्ड + ?) m. 1) = फलक wohl eher *Degenklinge* (vgl. खड्डफल) als *Schild*, wie *Wils.* das Wort hier übersetzt. — 2) der das Ge-lübde, mit den Füßen über die Schneide eines Schwertes zu fahren, übernommen hat (vgl. u. असिधारा) *Med.* t. 60. *Wilson* hat in der ersten Ausgabe: खड्डारि, in der zweiten: खड्डार, *H. an.* 4, 60: खड्डारि (s. d.).

खड्डाह (खड्ड + आह) m. *Rhinoceros* *Suçr.* 4, 22, 4.

खड्डिक (von खड्ड) m. 1) *Schwertträger* *Vjutr.* 93. — 2) *Fleischer, Verkäufer von Wildpret*. — 3) *Rahm auf der Milch der Büffelkuh* *Men.* k. 78. — Vgl. खटिक.

खड्डिन् (von खड्ड) 1) adj. mit einem Schwert bewaffnet *H. an.* 2, 261. *Med.* n. 56. *MBh.* 1, 6933. 3, 1468. 13, 1973. *R.* 5, 10, 22. *Bhāg.* P. 8, 15, 8. von *Çiva* *MBh.* 13, 1157. *Çiv.* — 2) m. a) *Rhinoceros* *AK.* 2, 5, 4. *H.* 1287. 47. *H. an.* *Med.* *R.* 4, 26, 14. *Suçr.* 4, 204, 11. 203, 8. — b) N. pr. eines *Ġina* *Triak.* 1, 1, 22. = मञ्जुघोष *Med.*

खड्डिमार (खड्डिन् + मार) m. = खड्ड, खड्डकोश *Scirpus maximus* *Rozb.* *Çabdar.* im *ÇKDr.*

खड्डिक (von खड्ड) n. *Sichel, Sense* *Çabdar.* im *ÇKDr.*

खणखणाय् (onomat.), खणखणायते einen best. Ton von sich geben, knacken, krachen: खणखणायमानरुचिरचरणभरणस्वर *Bhāg.* P. 5, 2, 5. खुरमध्यगतो यस्य मेरुः खणखणायते *Vārāha-P.* in *Verz.* d. B. *H.* No. 486, 7 vom Ende. Eine abweichende Form findet sich *Maṇḍivir.* 73, 6: श्रा-त्कर्णखणखणायितगुरुप्रवाच्चपश्रेणयः.

खाड्, खाँडते brechen *Dhātup.* 8, 31. — Vgl. खाड्य्.

खाँड *Up.* 1, 113. 1) adj. a) lückig, angebrochen; zerbrochen, zertheilt: शस्त्र *Suçr.* 4, 27, 15. चक्र 98, 2. खाँडचन्द्राकार *Sch.* zu *Kāṭy.* *Çr.* 2, 4, 37. *Ind. St.* 2, 262, N. Hierher gehört wohl auch: शङ्कुलाखाँडम् = शङ्कु-लया खाँडम् *P.* 2, 1, 30, *Sch.* — b) mangelhaft, krüppelhaft *Schol.* zu *Çāṅkh.* *Çr.* 16, 18, 18. *Z. d. d. m. G.* 9, LXXI. Vgl. षाँड. — 2) m. n. *gaṇa* अर्थवादि zu *P.* 2, 4, 31. *Siddh.* K. 251, b, 1. a) *Lücke, Bruch*: केदारखाँड ein *Bruch* in einem eingedämmten, unter Wasser stehendem Felde (anders u. d. *W.* nach *Wilson*): ० खाँड प्रधान *MBh.* 1, 685. fgg. अत्र केदा-रखाँडे निःसरमाणमुदकमवारणीयं संरोद्धं संविष्टो भगवच्छब्दं श्रुत्वैव स-कृसा विदार्य केदारखाँडं भवत्तमुपस्थितः 693. मरुतेवाभ्युवेगेन भिन्नः सेतु-र्जलागमे। डुरावारं वदन्येन राख्यखाँडमिदं मरुत् ॥ *R.* 2, 103, 3. — b) *Stück, Theil* *AK.* 1, 1, 2, 17. *Triak.* 3, 2, 9. 3, 112. *H.* 1434. *Med.* d. 7. शैलखाँडान् *R.* 5, 73, 36. *Ar.* 8, 1. चीरखाँडाः *Kāthās.* 4, 48. रज्जुखाँडाः *Bhāg.* P. 6, 9, 36. मोसखाँडानि *Pañkāt.* 98, 21. 113, 8. *Suçr.* 4, 29, 10. काष्ठखाँड *Hit.* 111, 10. *Meçh.* 31. *Çiç.* 9, 9. ताराधिपखाँडधारिन् *Kumāras.* 7, 48. किम-खाँडवेको वायुः *Mārk.* P. 12, 13, 18. जर्जरवंशखाँडेन *Hit.* 27, 15. 32, 9. *Vb-*dāntas. 64. *AK.* 3, 4, 25, 169. चीरवासा विल्वखाँडो (bedeutet doch wohl: einen Stab von *Vilva-Holz*: tragend; vgl. *M.* 2, 45) दीर्घश्मश्रुः कृशो मरुत् (डुर्वासोः) *MBh.* 13, 7414. खाँडीकृत् zerstückeln, zerschneiden *Pañkāt.* 262, 16. *Rag.* 16, 51. *H.* 132, *Sch.* — c) *Abschnitt eines Werkes, Theil, Abtheilung*; z. B. im *AIT.* *Āraṇjaka, Kenop.* — d) *Partie, Anzahl, Menge, Gruppe*: नीलं गहनं वनखाँडमपश्यन् *MBh.* 3, 13147. fg. रक्तोत्पलवने चै-व मणिखाँडैर्हिरण्यमयैः। तरुणादित्यसंकाशैर्मिति तत्र जलाशयाः ॥ 13, 3823. वनखाँडः, तरु^०, पादप^० *Kāç.* zu *P.* 4, 2, 38. कमलखाँडम्, अम्भोज^० u. s. w. *gaṇa* कमलादि *Kāç.* zu *P.* 4, 2, 51. कदली^० *MBh.* 3, 11120.